

Program humanitární, stabilizační, rekonstrukční a hospodářské asistence Ukrajině v letech 2023-2025

(schváleno usnesením vlády ČR ze dne 12. října 2022 č. 855)

Tento program vychází z tradičních česko-ukrajinských vztahů a navazuje na dosavadní humanitárně-stabilizační, transformační a obchodní působení na Ukrajině.

Vzhledem ke stále probíhající válce bude při realizaci aktivit v rámci předkládaných programů průběžně zohledňována bezpečnostní situace v zemi (analýza rizik).

I. HUMANITÁRNÍ, STABILIZAČNÍ A REKONSTRUKČNÍ ASISTENCE (garant MZV)

Předmětem této části programu je humanitární, stabilizační a rekonstrukční asistence Ukrajině v letech 2023 až 2025 (dále jen „Program I“). Program I je v souladu se zákonem o zahraniční rozvojové spolupráci (dále ZRS), respektuje platné metodiky ZRS a doplňuje schválený Plán ZRS pro rok 2022 (příprava samostatného materiálu k Ukrajině je avizována v předkládací zprávě).

Program I definuje aktivity ZRS, jimiž ČR účinně přispěje k odstraňování válečných škod a ke stabilizaci, rekonstrukci a rozvoji Ukrajiny.

Na realizaci navrhovaných aktivit v letech 2023 až 2025 je požadována roční alokace finančních prostředků ve výši 280 mil. Kč pro MZV, 120 mil. Kč pro MV, 14,5 mil. Kč pro MŠMT a 0,5 mil. Kč pro MZd.

Aktuální situace

Ruská agrese proti Ukrajině momentálně představuje hlavní bezpečnostní, politickou a ekonomickou výzvu pro ČR, EU i globálně.

Česko přitom pojí s Ukrajinou dlouhodobé politické, ekonomické, rozvojové i humanitární vztahy; na Ukrajině má tradičně dobré jméno. Od roku 2014 je Ukrajina specifickou zemí pro ZRS, zároveň je prioritní zemí transformační spolupráce. Ukrajinci jsou druhou nejpočetnější národnostní menšinou na našem území, s tím souvisí i počet přijatých válečných uprchlíků, kdy se Česko stalo jednou z jejich hlavních cílových zemí. Od zahájení ruské invaze proti Ukrajině ČR udělila dočasnou ochranu více než 415 000 ukrajinským uprchlíkům (údaje k 20. 8. 2022). Čeští občané a firmy věnovali 3–4 miliardy korun nevládním organizacím, které pomáhají mírnit dopady války na Ukrajině či pracují s uprchlíky na našem území.

Podpora Ukrajiny je na prvním místě mezi prioritami předsednictví ČR v Radě Evropské unie. Jedním z nástrojů interní realizace této priority je i předkládaný materiál.

Program I reaguje na potřeby formulované ukrajinskou stranou. Navazuje na proběhlé a probíhající aktivity letošního roku.

Humanitárně-rekonstrukční program ČR

Na základě pozitivních zkušeností s implementací regionálních humanitárně-rekonstrukčních programů¹ se u Programu I navrhuje obdobná koncepce, která od roku 2016 potvrzuje svou funkčnost. V obecné rovině se počítá v počáteční fázi s humanitárními projekty a se stabilizační pomocí, na které budou navazovat rekonstrukční a rozvojová spolupráce následované obchodní

¹ Předkládaný materiál navazuje na dosud implementované víceleté asistenční programy pro Sýrii (Poskytnutí humanitární, rozvojové a rekonstrukční asistence Sýrii v období 2016-2019 dle UV č. 588/2016 s navazujícím Pokračováním humanitární, rozvojové a rekonstrukční asistence Sýrii v období 2020–2021 dle UV č. 587/2019) a Irák (Program podpory české účasti při stabilizaci a rekonstrukci Iráku v letech 2018-2021 dle UV č. 824/2017), Program aktivit na podporu zdrojových a tranzitních zemí migrace v Africe v letech 2020-2022 a Rekonstrukční program České republiky v regionu Blízkého východu v období 2022-2026.

spoluprací s využitím komplexní státní podpory exportu, zboží, služeb i investic popsané v dalších částech materiálu.

Přestože na Ukrajině zatím nenastaly podmínky pro plnohodnotnou rekonstrukci, je třeba již nyní připravovat opatření, kterými ČR k obnově země, včetně jejího přiblížení k EU, přispěje. V nejbližším období půjde zejména o přímou pomoc v místě, stabilizování základních životních podmínek. Humanitární prvek proto zůstává v Programu I i nadále zastoupen, zejména formou projektů okamžité pomoci vnitřně vysídleným a navracejícím se uprchlíkům, a to i z pohledu jejich reintegrace, postupně bude stoupat podíl stabilizační asistence s dlouhodobým dopadem a dále rozvoje spolupráce.

Důležitou součástí Programu I bude **transformační spolupráce**. Ukrajina je dlouhodobě jednou z prioritních zemí české transformační spolupráce, která se soustřeďuje na vytváření a posilování demokratických institucí, právního státu a zásad řádné správy veřejných záležitostí („good governance“). Projekty budou posíleny i vzhledem k udělení kandidátského statusu Ukrajině.

Regionální přesah

Nad rámec aktivit na Ukrajině bude potřebné a strategické realizovat aktivity i v **Moldavsku a Gruzii**. Tyto tři země tvoří tzv. Asociované trio; s EU mají podepsány Dohody o přidružení (Asociační dohody) zahrnující Prohloubené a komplexní zóny volného obchodu, přičemž Moldavsku i Ukrajině byl v červnu 2022 přiznán status kandidátské země. Díky projektům expertní spolupráce bude možné v těchto zemích dosáhnout multiplikačního efektu (např. projekty přibližování lokálních parametrů standardům EU). V případě Moldavska, významného příjemce ukrajinského migračního toku, je nutné nadále počítat s potřebou humanitární pomoci a stabilizace uprchlíků.

Regionální přesah Programu I umožní flexibilní reakce v závislosti na vývoji situace na Ukrajině a umožní odezvu na širší regionální potřeby, zejména v rámci spolupráce s EU a OSN.

Dosavadní aktivity na Ukrajině

ČR v souvislosti s válkou na Ukrajině poskytuje průběžně pomoc hrazenou z rozpočtu MZV na humanitární pomoc a v rámci programů jiných rezortů. Dopady války jsou však natolik rozsáhlé, že tyto prostředky nejsou dostatečné. Dosavadní aktivity se zaměřily na humanitární pomoc a zajištění základních potřeb vnitřně vysídlených osob na Ukrajině a ukrajinských uprchlíků v Moldavsku. Jednalo se především o materiální dodávky v oblasti zdravotnictví, ubytování, potravinového zabezpečení a jiných základních potřeb pro uprchlíky a oběti války.

Na aktivity ZRS a humanitární pomoci na Ukrajině bylo v letech 2014–2021 alokováno celkově 355 mil. Kč, předpokládaná celková částka alokovaná v roce 2022 na humanitární a rozvojovou pomoc v gesci MZV dosáhne 364 mil. Kč. Program I na tyto aktivity naváže.

V rámci programu MEDEVAC bylo v letech 2014–2021 evakuováno z Ukrajiny do ČR 49 zraněných osob, probíhala školení a odborné stáže zdravotnického personálu a byly realizovány projekty na podporu zdravotnické infrastruktury v celkové výši 17,2 mil. Kč. V roce 2022 byla na pomoc Ukrajině alokována částka 175 mil. Kč realizována v rámci programů MV Pomoc na místě (130 mil. Kč) a MEDEVAC (45 mil. Kč) formou materiální pomoci, evakuací zraněných osob a peněžních darů mezinárodními organizacím.

Navrhované aktivity a jejich parametry

Konkrétní projekty Programu I budou identifikovány v návaznosti na souhlas s financováním, ve spolupráci s ukrajinskou stranou. Půjde zejména o prioritní oblasti ZRS na Ukrajině (humanitární asistence a stabilizace, zdravotnictví, vzdělávání, veřejná správa a občanská společnost), ale i o další sektory.

Výraznou částí Programu I budou expertní mise a zpracování studií v celé řadě oblastí státní a veřejné správy (**přibližování standardům EU**). Expertiza našich institucí, kdy si sami přistupování k EU z relativně nedávné doby pamatujeme, bude přínosnou složkou našeho působení v těchto zemích.

Identifikace konkrétních projektů a jejich realizace předpokládá spolupráci příslušných resortů (Ministerstvo zahraničních věcí včetně ZÚ a ČRA, Ministerstvo průmyslu a obchodu včetně agentury CzechTrade, dále Úřad vlády, Ministerstvo financí, Ministerstvo kultury, Ministerstvo obrany, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo vnitra a Policie ČR, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo pro místní rozvoj), jejichž zástupci jsou společně se zástupci platformy a ČRA členy **Meziresortní pracovní skupiny pro Ukrajinu** pod Radou pro ZRS. Tato pracovní skupina bude posuzovat a schvalovat výběr projektů v rámci Programu I, primárně z důvodu udržení synergií mezi jednotlivými resorty. Bude rovněž schvalovat rozdělení finančních prostředků mezi jednotlivé oblasti Programu I v příslušných letech realizace či úpravy Programu I.

Projekty budou probíhat se zapojením českých, mezinárodních a místních realizátorů ze soukromého, neziskového i veřejného sektoru a v návaznosti na celkové působení ČR a EU na Ukrajině. MZV se bude snažit o maximální možnou synergií s dalšími českými aktivitami v regionu (např. samostatné působení nevládních organizací).

Parametry realizace jsou podrobněji rozpracovány v části II tohoto materiálu. Odpovídají standardům poskytování ZRS a jsou v souladu s principy formulovanými Luganskou deklarací.

Nástroje implementace

V souladu s platnými metodikami budou k implementaci humanitárních, stabilizačních a rozvojových projektů využívány standardní nástroje zahraniční rozvojové spolupráce a humanitární pomoci, které budou s přihlédnutím k charakteru projektu nejvhodnější. Těmito nástroji budou především dotační výzvy, peněžní dary do zahraničí, vázané peněžní dary, materiální dary, evakuace zraněných, posilování kapacit ukrajinského (zejména zdravotnického) personálu, malé lokální projekty, veřejné zakázky, finanční nástroje, rozvojová stipendia atd.

Další předpoklady implementace

V kontextu realizace humanitárních, stabilizačních a rekonstrukčních aktivit vyvstává potřeba posílit na Ukrajině české diplomatické zastoupení, a to nejen na úrovni centrální vlády, ale i regionálně.

ČR má mimo jiné eminentní zájem o participaci na rekonstrukci ukrajinských regionů. Vedle dílčího posílení velvyslanectví v Kyjevě (o 1 diplomatické místo s možností najmutí až dvou místních sil) se navrhuje také zřídit úřadovnu ZÚ Kyjev v Dnipro, správním centru druhé nejlidnatější ukrajinské oblasti, s výchozím obsazením dvěma diplomatickými pracovníky a jednou místní silou. Po vyhodnocení činnosti, příležitosti a bezpečnostní situace v regionu by bylo rozhodnuto o dalších krocích, včetně případného zřízení GK Dnipro.

Veškeré uvedené potřeby v personální a platové oblasti budou zabezpečeny výhradně v rámci stávajících limitů počtu míst a objemu prostředků na platy v kapitole Ministerstvo zahraničních věcí.

Financování

Úspěšná realizace programu předpokládá výchozí financování z českých rozpočtových prostředků, které budou moci následně generovat navazující prostředky jiných donorů, zejména Evropské unie.

Celková výše prostředků je navržena tak, aby nepřesahovala v roce 2022 vyčleněné mimořádné prostředky pro Ukrajinu. Navrhuje se, aby tyto prostředky pokračovaly v dalších letech, ale již se širším než čistě humanitárním, resp. stabilizačním zaměřením.

Na základě zkušeností s předchozími rekonstrukčními programy se navrhuje soustředit rozpočet do kapitoly MZV na ukazatel, z něhož budou financovány aktivity v gesci MZV a v případě potřeby rovněž realizována vnější rozpočtová opatření. Zároveň budou usnesením vytvořeny podmínky pro to, aby ministr zahraničních věcí mohl po projednání meziresortní Pracovní skupinou pro Ukrajinu schvalovat peněžní dary poskytované do zahraničí na základě konkrétních schválených námětů.

Program I předpokládá roční subvenci ze státního rozpočtu ČR ve výši **280 mil. Kč pro MZV** (indikativně 110 mil. Kč na humanitárně-stabilizační aktivity, 20 mil. Kč na projekty transformačně-demokratizační, 120 mil. Kč na rozvojové a rekonstrukční aktivity, 30 mil. Kč na projekty ekonomické diplomacie PROPED), a dále cca 15 mil. Kč na rozvojová stipendia v gesci **MŠMT (14,5 mil. Kč)** a zdravotní péči o stipendisty v gesci **MZd (0,5 mil. Kč)**. Rozpočtová alokace pro **MV je 120 mil. Kč** (indikativně 75 mil. Kč pro program Pomoc na místě a 45 mil. Kč pro program MEDEVAC).

Jde o návrh na zajištění trvalého vlivu části prostředků, které byly v roce 2022 uvolněny na naléhavou pomoc a stabilizaci (v gesci MZV celkem cca 364 mil. Kč). Dle dalšího vývoje bude moci vláda na další léta (výhledově po dobu trvání Ukrajinského rekonstrukčního plánu, tj. do r. 2032) rozhodnout o uvolnění substantivnějších prostředků, případně o aktivaci konkrétních investičních a smíšených nástrojů.

Vzhledem k předpokládané dlouhodobosti asistence Ukrajině požádalo MZV o **zřízení nového specifického ukazatele** ve své kapitole.

MZV sleduje přípravu **nástroje EU pro financování projektů rekonstrukční pomoci Ukrajině**. Možnosti zapojení českých subjektů budou moci být plnohodnotně posouzeny až po zveřejnění parametrů jednotlivých projektů. Tato problematika bude diskutována též v rámci meziresortní Pracovní skupiny pro Ukrajinu.

Významným aspektem, jenž může přispět ke zvýšení šancí pro zapojení českých subjektů do stabilizačních a rekonstrukčních projektů financovaných z mezinárodních zdrojů, je specifická přidaná hodnota českého příspěvku, která má potenciál přispět k hmatatelným výsledkům rozvojových a rekonstrukčních aktivit na Ukrajině. Tyto výsledky bude možné následně pomocí ukrajinského a mezinárodního financování dále replikovat.

Delegovaná spolupráce

Další formou české pomoci Ukrajině by se měla stát realizace projektů v modelu tzv. delegované spolupráce, kdy Evropská komise vypisuje výzvy na konkrétní projekty rozvojové spolupráce a hradí jejich náklady. Česká rozvojová agentura (ČRA) má od roku 2019 akreditované parametry pro delegovanou spolupráci, má zkušenosti s implementací bilaterálních projektů na Ukrajině a může tedy být oprávněným žadatelem o realizaci projektů EU. ČRA je připravena tyto projekty iniciovat a ucházet se o vypsání výzvy ve sdružení s dalšími subjekty.

Závěr části I.

Předložený Program I je v souladu s Agendou 2030 a Cíli udržitelného rozvoje (SDGs), zakotvenými též ve Strategii zahraniční rozvojové spolupráce ČR na období 2018–2030, ČR disponuje specifickými kompetencemi v mnoha sektorech, které mohou přispět ke stabilizaci a rozvoji Ukrajiny a současně prohloubit expertizu českých realizátorů. Přínosem bude návaznost na programy financované z dalších zdrojů (EU, OSN, UNDP atp.)

Program I zajistí realizaci humanitárních, stabilizačních a rozvojových aktivit po celém území Ukrajiny dle aktuálních a předpokládaných potřeb. Půjde o aktivity koordinované MZV

a realizované převážně nástroji v gesci MZV / ČRA a MV, ale i dalších zainteresovaných resortů (například program Aid for Trade v gesci MPO, předpokládané zapojení resortů do realizace projektů PROPED prostřednictvím Společného nástroje na podporu ekonomické diplomacie atp.)

V letech 2023-2025 by měl Program I přispět zejména k odstraňování válečných škod, ke stabilizaci vnitřně vysídleného obyvatelstva i uprchlíků, k odminování a k naléhavé rekonstrukci kritické infrastruktury.

MZV bude o realizaci Programu I aktivně informovat českou veřejnost, EU a další subjekty, což přispěje k upevnění obrazu ČR jakožto zodpovědného, konstruktivního a solidárního partnera. Vláda bude o plnění Programu informována periodicky, jednou ročně, meziresortní Pracovní skupina pro Ukrajinu minimálně třikrát ročně.

Většina výdajů Programu I bude započitatelná do nákladů ČR na oficiální rozvojovou spolupráci (ODA), což přispěje ke zlepšení celkového ukazatele ČR (kvůli dlouhodobému neplnění závazku se ČR opakovaně umísťuje na posledních místech statistik OECD).

Poskytování humanitární, stabilizační a rozvojové asistence vytvoří příznivé podmínky pro navazující projekty ekonomické diplomacie a zapojení českých firem do obnovy Ukrajiny.

II. ROZVOJ HOSPODÁŘSKÉ SPOLUPRÁCE (garant MPO)

Předmětem této části programu (Program II) je komerční část rekonstrukce Ukrajiny (směřující k rozvoji obchodní spolupráce) a navazující úsilí směřující k rozvoji česko-ukrajinské hospodářské spolupráce, posilování odolnosti ukrajinského hospodářství v dlouhodobém horizontu a podpora zapojení podnikatelské sféry ČR do rekonstrukčních a rozvojových projektů ČR i dalších donorů. Spolupráce na úrovni českých a ukrajinských podnikatelských subjektů se v důsledku ruské agrese nezastavila, pouze se snížila její intenzita. Nově rozvíjené projekty českých firem na Ukrajině tak již lze považovat za součást komerční fáze rekonstrukce země. Ta probíhá současně a v návaznosti na stabilizační a rozvojovou fázi rekonstrukce a bude pokračovat dále ve formě rozvoje obchodně-ekonomických vztahů. Klíčovou kategorií by mělo v tomto procesu být zejména posilování odolnosti ukrajinského hospodářství, k čemuž může ČR přispívat především státní podporou lokalizace výroby na území Ukrajiny a snahou o diversifikaci vzájemné zbožíové výměny.

Větší zájem českého businessu o Ukrajinu byl evidentní již před začátkem pandemie COVID-19 a od té doby jen zesílil, i s ohledem na ztráty dalších trhů v regionu. Pozice ukrajinského trhu, který se postupně integruje do vnitřního trhu EU, je v současné době velmi zajímavá z geoekonomického hlediska, jak z pohledu investic, tak z pohledu obchodu. Stejně tak představuje významný zdroj surovin. Přesun výroby na Ukrajinu koreluje s přístupem ke zkracování dodavatelských řetězců jakožto důsledku pandemie. Navíc jde o přirozený proces, kdy se v Česku rozvíjejí složitější formy výroby, a naopak ty s komparativními výhodami Ukrajiny se přesunují na Ukrajinu.

Rámec česko-ukrajinských obchodně-ekonomických vztahů

Hlavní platformu pro koordinaci obchodně-ekonomické spolupráce mezi Českem a Ukrajinou představuje česko-ukrajinská Mezivládní komise pro hospodářskou, průmyslovou a vědeckotechnickou spolupráci (MVK) založená na základě Dohody o hospodářské, průmyslové a vědeckotechnické spolupráci mezi ČR a Ukrajinou z 16. dubna 2004. Tato MVK je jako jedna z mála předsedaná na obou stranách na ministerské úrovni (z české strany MPO). Do její činnosti zapojuje většina resortů a relevantní vládní agentury.

Vzhledem k tomu, že se MVK schází s relativně pevnou roční periodicitou již od roku 2007, je vhodným nástrojem pro koordinaci a monitoring komerční fáze rekonstrukce. Protokoly z řádného zasedání komise tak budou v budoucnu reflektovat jednotlivé projekty a aktivity českých firem

na ukrajinském trhu. Klíčovou předností MVK je přímý dosah na relevantní partnery na jednotlivých ukrajinských resortech.

Ve snaze o efektivnější koordinaci zapojení českých komerčních subjektů do rekonstrukce Ukrajiny byl do struktury MVK přidán nový prvek – Business klub Ukrajina. Jedná se o pracovní skupinu podřízenou sekretariátu české části MVK, jejímž cílem je připravovat projekty českých firem pro řádné zasedání MVK.

Business klub Ukrajina

Business klub Ukrajina (Klub) je jednotící platformou pro získávání a sdílení informací o konkrétních potřebách a z nich vyplývajících projektech rekonstrukce Ukrajiny a také pro koordinaci zapojení českého businessu do nich. Jinými slovy je výkonným nástrojem pro pracovní komunikaci s českým businessem v kontextu koordinace rekonstrukce Ukrajiny. Klub je veden ze strany MPO tak, aby se české firmy zapojovaly do obnovy co nejefektivněji, byla omezena nechtěná konkurence a hledaly se relevantní synergické efekty. Vzhledem k závažnosti daného úkolu a relativní roztržitosti sociálních partnerů je třeba organizovat tuto platformu přímo na úrovni státní správy. Klub bude v případě potřeby poskytovat informace o realizačních kapacitách podnikatelské sféry ČR při realizaci Programu I. Současně bude Klub MPO informován o plánovaných projektech rekonstrukce a rozvojové spolupráce jak ze strany ČR, tak dalších donorů. Klub přijme opatření, jak tyto informace zprostředkovat nejširší podnikatelské veřejnosti ČR.

Členství v klubu je otevřené jak jednotlivým firmám, tak i sociálním partnerům. Sekretariát Klubu se překrývá se sekretariátem české části MVK. Z institucionálních partnerů jsou zapojeny resorty podílející se na MVK a rovněž agentury CzechTrade, CzechInvest, Hospodářská komora ČR, Svaz průmyslu a dopravy ČR (SPaD), Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů (KZPS), Česko-ukrajinská obchodní komora, o.s., Ukrajinsko-česká obchodní komora (UKRCHAM) a další.

Nástroje implementace

V souladu s platnými metodikami budou k finanční podpoře zapojení českých podnikatelských subjektů do rekonstrukce Ukrajiny využívány stávající proexportní nástroje, které budou realizovány v úzké součinnosti s dalšími resorty, Klubem, Hospodářskou komorou ČR, SPaD ČR, KZPS a dalšími svazy, komorami a asociacemi. Jedná se zejména o podporu účasti na veletrzích, inomingové a outgoingové mise, nástroje na podporu ekonomické diplomacie v gesci MZV (PROPED, PROPEA, PROPEA+), asistence v místě v gesci zahraničního zastoupení CzechTrade.

Financování

Program II očekává roční subvenci ze státního rozpočtu ČR ve výši **85 mil. Kč**. Na posílení proexportních služeb v gesci MPO je vyčleněno 65 mil. Kč (podpora účasti na veletrzích na Ukrajině, inomingové a outgoingové mise, PROPED, Aid for Trade) a 20 mil. Kč na náklady agentury CzechTrade pro vytvoření dodatečných kanceláří na Ukrajině a poskytování služeb, a také v souvislosti s regionálním přístupem.

Exportní financování a pojišťování se státní podporou

Zahájením války na Ukrajině bylo z důvodu velké míry rizika pozastaveno poskytování exportního financování a pojišťování se státní podporou na nové obchodní případy. Jakmile to situace umožní, bude exportní financování a pojišťování poskytované ČEB, a.s. a EGAP, a.s. v rozsahu jejich produktového portfolia a při splnění legislativních a obezřetnostních požadavků možno obnoveno. Pokud by obě instituce měly poskytovat své produkty nad rámec standardního vyhodnocení míry rizika, musí o tom rozhodnout vláda. Toto řešení znamená nutnost krýt riziko ze strany státu v poměru 1:1. Tomuto postupu musí předcházet detailní odborné posouzení včetně

předpokládaných požadavků na státní rozpočet, i s ohledem na pravidla pro poskytování veřejné podpory.

Regionální a sektorový přístup

Podpora českých firem v rámci rekonstrukce Ukrajiny bude ze strany státu maximálně otevřená a inklusivní. Nicméně vzhledem k omezeným kapacitám a ve snaze o co nejvyšší efektivitu je třeba prioritizovat využití jednotlivých nástrojů a aktivit jak ze sektorového, tak z regionálního hlediska.

Co se týká sektorového přístupu, Klub se sešel na prvním ustavujícím jednání 29. 6. 2022 a od té doby probíhá proces formalizace členství jednotlivých subjektů a jejich třídění do sektorů, pro následné předložení ucelených sektorových nabídek ČR ukrajinské straně. Doposud se jednalo zejména o tyto sektory: ekologické a dekontaminační technologie; zdravotnické technologie; energetika; dopravní průmysl. Velký potenciál mají i další obory, např. dodávky české dobývací techniky a úpravárenských technologií pro ukrajinské doly. Tento výčet je však spíše ilustrační, bude dále rozpracováván.

Co se týká regionálního přístupu, ukrajinská strana opakovaně žádá českou stranu, aby si v rámci plánování rekonstrukce země vybrala jednu ukrajinskou oblast, kde se ujme role koordinátora obnovy. Podle ukrajinské strany přijetí role regionálního koordinátora rekonstrukce neznámá, že by tím bylo míněno celkové financování obnovy vybrané oblasti, ale podíl na efektivním řízení a významnou přítomnost firem z dané země zapojujících se do rekonstrukce na komerční bázi.

I když samozřejmě není možné uvažovat o rekonstrukci země až do doby ukončení horké fáze konfliktu, je nesporně možné výběrem dané oblasti podpořit ukrajinské válečné úsilí na politické úrovni. Kromě toho je nyní mnohem snazší si mezi jednotlivými oblastmi vybírat a najít tak region, který je pro Česko atraktivní i nad rámec rekonstrukčního úsilí. Výběr regionu pro koordinaci rekonstrukce dlouhodobě výrazně posílí pozici ČR a českých firem v dané oblasti. Zvolení jedné oblasti pro rekonstrukci neznámá, že se české firmy nebudou zapojovat do projektů v ostatních regionech.

Na základě výše uvedeného navrhuje, aby ČR nabídla Ukrajině svoji koordinační roli při rekonstrukci Dněpropetrovské oblasti. V případě přímořských oblastí podle našeho úsudku není vhodné zapojení ČR, která nemá velké zkušenosti s přímořskou infrastrukturou. V případě východnějších oblastí prozatím není jasné, zdali se v krátkém časovém horizontu podaří ukrajinské straně obnovit kontrolu nad územím.

Dněpropetrovská oblast, která je v současné době plně pod ukrajinskou kontrolou, má rozlohu 32 tis. km² a 3,3 mil. obyvatel. Jde o druhou nejlidnatější a největší oblast Ukrajiny. Oblast se v roce 2021 podílela 19% podílem na ukrajinském obchodu s průmyslovým zbožím, a především se podílela 15% podílem na zbožíové výměně mezi ČR a Ukrajinou. Před válkou v hlavní město oblasti Dnipru působil druhý největší klastr českých firem na Ukrajině po Kyjevu. Bohatá spolupráce mezi ČR, zejm. MPO ČR a Dněpropetrovskou oblastí v businessové rovině probíhala již v minulých letech. Druhým největším městem oblasti je Kryvyj Rih, v jehož okolí se mimo jiné těží strategické suroviny pro český průmysl – titanové rudy a koncentráty (expozice importu z Ukrajiny 98 %) a železné rudy a koncentráty (expozice importu z Ukrajiny 82 %). Z politického hlediska je rovněž zajímavý fakt, že právě Kryvyj Rih je rodištěm současného prezidenta Zelenského. Dalším argumentem pro volbu Dněpropetrovské oblasti je významné působení české NNO Člověk v tísni v tomto regionu, což může přinést pozitivní synergický efekt českých rekonstrukčních aktivit.

Závěr části II.

Další modality ohledně rekonstrukčního patronátu budou řešeny s ukrajinskou stranou poté, co bude tento postup schválen vládou ČR.